

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Danielem Spratkem, Ph.D., v právní věci

žalobkyně: **Bc. I. K.**
zastoupená advokátem Mgr. Petrem Vaňkem,
sídlem Sokolská tř. 936/21, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava
proti
žalovanému: **Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky**
sídlem Kloknerova 2295/26, 148 01 Praha 414

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. MV-87393-5/PO-OVL-2024 ze dne 3. 7. 2024, ve věci přestupku na úseku požární ochrany,

takto:

I. Rozhodnutí žalovaného č. j. MV-87393-5/PO-OVL-2024 ze dne 3. 7. 2024 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 13 249 Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně Mgr. Petra Vaňka, advokáta sídlem Sokolská třída 936/21, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou ze dne 1. 8. 2024 domáhala zrušení rozhodnutí Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky č. j. MV-87393-5/PO-OVL-2024 ze dne 3. 7. 2024, jímž bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeny odvoláním napadené výroky IV. a V. prvostupňového rozhodnutí Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje (dále „HZS MSK“) č. j. HSOS-4813-34/2023 ze dne 7. 5. 2024. Prvostupňovým rozhodnutím byla uznána A. P. vinnou ze spáchání přestupku dle § 78 odst. 1 písm. r) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Obviněná svým jednáním způsobila dne 29. 4. 2023 požár v chatě na adrese M. 65 v obci P. Chata byla ve vlastnictví žalobkyně. Výrokem IV. prvostupňového rozhodnutí byla žalobkyně jakožto poškozená odkázána se svým nárokem na náhradu škody v souladu s § 89 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, na soud. Výrokem V. nebyl žalobkyni jakožto poškozené přiznán nárok na náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s uplatněním nároku na náhradu škody. Správní orgány dospěly k závěru, žalobkyni předložený znalecký posudek, který vypočetl výši škody za pomoci reprodukční ceny, spolehlivě neprokazuje výši škody.

Žalobní body

2. Žalobkyně ve své žalobě namítala, že výši svého nároku na náhradu škody objektivizovala předloženým znaleckým posudkem Ing. Jiřího Lampy. Správní orgány jej nevyvrátily jiným důkazem, obsahujícím odborný závěr (např. jiným posudkem), nebo odborně odůvodněným argumentem, a bezdůvodně ji odkázaly na řízení ve věcech občanskoprávních. Správní orgány nemohou bez odborných znalostí nevycházet z předloženého posudku. Žalobkyně poukázala na to, že její pojistná smlouva jí neumožňuje dosáhnout plné náhrady škody za situace, kdy část této výplaty váže na uvedení chaty do původního stavu, který však žalobkyně nerealizuje. Namítla dále, že správní orgány citovaly ve svém rozhodnutí nepřiléhavou judikaturu. Sama naopak poukázala na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 10 As 210/2016 a sp. zn. 5 As 16/2011 a Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1397/14 a sp. zn. IV. ÚS 2177/11, podle nichž nesmí být institut odkázání poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních zneužíván. Žalobkyně také poukázala na judikaturu akcentující restituční charakter náhrady škody, zejména pak na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2202/2019, který uvedl, že restituční princip může vést i k tomu, že náhrada škody může převýšit obvyklou cenu poškozené věci. Žalobkyně namítla, že se v dané věci nejedná o vytvoření chaty nové, neboť spodní část chaty zůstala prakticky nepoškozena. Z restitučního principu je třeba při stanovení výše škody vycházet bez ohledu na to, zda poškozený bude nebo nebude poškozenou věc uvádět do předešlého stavu.
3. Žalobkyně též namítla, že pokud správní orgány nechtěly uznat náhradu škody ve výši ceny reprodukční, měly ji přiznat alespoň ve výši ceny časové, kterou nijak nezpochybnila, a přiznat náhradu škody alespoň částečně a odkázat žalobkyni na řízení ve věcech občanskoprávních toliko se zbytkem jejího nároku.

Vyjádření k žalobě

4. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 18. 9. 2024 navrhl zamítnutí žaloby. Ve vyjádření zrekapituloval dosavadní průběh řízení. K žalobním bodům uvedl, že žalobkyně při uplatnění nároku na náhradu škody vycházela z ceny reprodukční, přičemž by bylo vhodnější vycházet z ceny časové, která zohledňuje i opotřebení. Žalovaný poukázal na stáří předmětné budovy (kolaudována roku 1980) a na judikaturu (rozsudky Krajského soudu v Ostravě č. j. 51 A 5/2019-66 ze dne 31. 3. 2021 a Nejvyššího soudu č. j. 25 Cdo 533/2022-218 ze dne 20. 9. 2023). Výše škody tak nebyla spolehlivě zjištěna a zjišťování výše škody by ve správním řízení vedlo k průtahům, proto nebylo možno návrhu na přiznání náhrady škody adhezním výrokem vyhovět. Protože správní orgány měly výši škody za nespolehlivě zjištěnou, nepřistoupily ani k částečnému přiznání škody ve výši ceny časové. K námitkám týkajícím se výroky o náhradě nákladů řízení žalovaný poukázal na to, že žalobkyně nebyla úspěšná se svým nárokem na přiznání náhrady škody, nebyl tak splněny podmínky § 95 odst. 3 zákona o odpovědnosti za přestupky. Podotkl zároveň, že i v případě úspěchu by žalobkyni náležela náhrada nákladů podle ustanovení advokátního tarifu týkajícího se správního, a nikoli trestního řízení.

Jednání

5. U jednání dne 27. 8. 2025 strany setrvaly na svých procesních stanoviscích. K podmínkám pro přiznání náhrady nákladů řízení žalobkyně nově poukázala na nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 360/25 ze dne 5. 3. 2025, který se sice týká trestního řízení, ale má být dle názoru žalobkyně uplatňován *per analogiim* i v řízení přestupkovém.

Posouzení věci soudem

6. Z obsahu správních spisů krajský soud zjistil následující: HZS MSK obdržel dne 27. 7. 2023 od Policie ČR předmětnou věc k projednání přestupku; policejním orgánem mu byla odevzdána postupem dle § 159a odst. 1 písm. a) trestního řádu. Žalobkyně v řízení včas uplatnila nárok na náhradu škody a následně doložila znalecký posudek Ing. Jiřího Lampy č. 065303/2023 ze dne 27. 10. 2023; znalec stanovil výši škody pomocí reprodukční ceny na 3 126 362 Kč, výši škody určenou pomocí časové ceny stanovil částkou 2 459 500 Kč; hodnotu využitelné části nemovitosti po požáru stanovil částkou 907 685 Kč pomocí reprodukční ceny a částkou 643 267 Kč pomocí časové ceny. Rozhodnutím HZS MSK č. j. HSOS-4813-34/2023 ze dne 7. 5. 2024 byla Aneta Pejková uznána výrokem I. vinnou ze spáchání přestupku dle § 78 odst. 1 písm. r) zákona o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů. Obviněná svým jednáním způsobila dne 29. 4. 2023 požár v chatě na adrese M. 65 v obci P. Chata byla ve vlastnictví žalobkyně. Výrokem II. jí byla uložena pokuta a výrokem III. povinnost nahradit náklady řízení. Výrokem IV. prvostupňového rozhodnutí byla žalobkyně jakožto poškozená odkázána se svým nárokem na náhradu škody v souladu s § 89 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky na soud. Výrokem V. nebyl žalobkyni jakožto poškozené přiznán nárok na náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s uplatněním nároku na náhradu škody. Obviněná A. P. proti rozhodnutí odvolání nepodala, proto výroky I.-III. nabyly právní moci dnem 24. 5. 2024. Proti výrokům IV. a V. si podala dne 9. 5. 2024 odvolání žalobkyně. V něm se domáhala, aby jí byla adhezním výrokem přiznána škoda, jak byla určena pomocí stanovení reprodukční ceny znalcem, a dále by jí byla přiznána náhrada nákladů řízení. Žalovaný však v odvolacím řízení dospěl k závěru, že požadovanou výši náhrady škody vypočtenou z reprodukční ceny nemovitosti nelze pokládat za spolehlivě zjištěnou, přičemž zjišťování škody by vedlo ke značným

průtahům v řízení. Proto napadeným rozhodnutím odvolání zamítl a výroky IV. a V. prvostupňového rozhodnutí potvrdil.

7. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v souladu s § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přičemž dle § 75 odst. 1 s. ř. s. vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného.
8. Podle § 65 s. ř. s. se může ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti (dále jen „rozhodnutí“), žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti.
9. Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu podle § 65 s. ř. s. podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Krajský soud konstatuje, že žaloba byla podána řádně a včas a splňuje všechny zákonem předepsané náležitosti.
10. Podstata sporu spočívá v otázce, zda byly v projednávané věci splněny podmínky pro přiznání náhrady škody žalobkyni adhezním výrokem rozhodnutí o přestupku. Na tuto otázku pak navazuje otázka týkající se náhrady nákladů řízení žalobkyně před správními orgány.
11. Podle § 89 odst. 2 a 3 zákona o odpovědnosti za přestupky správní orgán uloží obviněnému povinnost nahradit poškozenému škodu, jestliže byla tato škoda způsobena spácháním přestupku, nebyla obviněným dobrovolně nahrazena a její výše byla spolehlivě zjištěna; jinak poškozenému nárok na náhradu škody nepřizná a odkáže ho s jeho nárokem na soud nebo jiný orgán veřejné moci. Obdobně postupuje rovněž v případě, kdy by zjišťování škody vedlo ke značným průtahům v řízení. Náhradu škody lze přiznat též pouze v části uplatněného nároku; ve zbytku správní orgán nárok na náhradu škody poškozenému nepřizná a odkáže ho na soud nebo jiný orgán veřejné moci.
12. Pokud se týče povahy adhezního řízení a podmínek pro přiznání náhrady škody v tomto řízení, pak se této problematice věnovaly oba správní orgány ve svých rozhodnutích a v obecné rovině obě strany vycházejí z totožných východisek. Liší se pouze v podřazení skutkového stavu v nyní projednávané věci pod skutkové podstaty upravené v citovaných odstavcích § 89 zákona o odpovědnosti za přestupky.
13. Soud proto jen stručně připomíná, že nárok na náhradu škody je sice obecně nárokem, o němž jsou povolány rozhodovat civilní soudy, nicméně zákonodárce z důvodu hospodárnosti a zohlednění zájmu poškozeného na včasném uspokojení jeho nároku umožnil rozhodování o náhradě škody i v rámci přestupkového řízení v rámci řízení adhezního, které je součástí řízení o přestupku. V případě, že výše škody není spolehlivě zjištěna a její zjišťování by vedlo ke značným průtahům v řízení, odpadají důvody, pro které zákonodárce adhezní řízení do právního řádu zavedl, a poškozený musí být odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních. Možnost odkázat poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních tak nezávisí na libovůli správního orgánu, ale na splnění zákonných podmínek pro tento postup.
14. V projednávané věci není sporu o tom, že škoda vznikla v příčinné souvislosti se spáchaným přestupkem a má základ v hmotněprávních předpisech upravujících náhradu škody; není též

sporu o výši částky, která byla uhrazena žalobkyni pojišťovnou. Spor je veden výlučně o spolehlivost zjištění výše škody v řízení.

15. Soud v tomto sporu přisvědčuje žalovanému, že výše škody nebyla spolehlivě prokázána stanovením reprodukční ceny poškozené nemovitosti ve znaleckém posudku Ing. Lampy. Žalobkyně nemá pravdu v tom, že ke zpochybnění tohoto posudku by žalovaný nutně potřeboval posudek konkurenční či revizní. I znalecký posudek podléhá kritickému hodnocení správního orgánu jako každý jiný důkaz – musí tedy hodnotit celý proces jeho utváření, včetně přípravy znaleckého zkoumání, opatřování podkladů, průběh znaleckého zkoumání, věrohodnost teoretických východisek, spolehlivost metod a vyvozování závěrů (srov. např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 4457/12 ze dne 24. 7. 2013 či sp. zn. III. ÚS 299/06 ze dne 30. 4. 2007). Správní orgán proto postupovaly správně, když závěry znaleckého posudku mechanicky nepřevzaly, ale kriticky ho zhodnotily.
16. Jak plyne z judikatury civilních soudů ve věcech náhrady škody, při stanovení výše škody je třeba dbát dvou principů, které mohou stát proti sobě a které je nutno rozumně vyvážit: Jde jednak princip restituční, podle nějž by měla náhrady škody umožnit uvést věc do stavu, který bude plnit stejnou funkci, jako před vznikem škody, jednak princip zákazu bezdůvodného obohacení, který brání tomu, aby se poškozený na náhradě škody výrazně neobohatil. Soud poukazuje zejména na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 533/2022 ze dne 20. 9. 2023, v němž tento uvedl: *„Jak vyplývá z uvedeného výkladu, připadají v úvahu dva způsoby peněžní náhrady škody na věci, a to stanovené buď rozdílem obvyklé ceny věci před poškozením a po poškození, anebo ve výši nákladů potřebných k uvedení věci do stavu před poškozením, nejsou-li však takové náklady zjevně nepřiměřené obvyklé ceně věci před poškozením (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 8. 2016, sp. zn. 25 Cdo 2062/2016). Není-li uvedení věci do původního stavu možné, protože věc je zcela zničena, ztracena, poškozena natolik, že by její obnovení znamenalo vytvoření nové věci, ani případnou opravou by nebyla obnovena její funkce, anebo by náklady na opravu převýšily obvyklou cenu věci před poškozením, je jediným možným způsobem určení výše škody rozdílem mezi cenou obvyklou před poškozením a po něm (obdobně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2012, sp. zn. 25 Cdo 3074/2010, Soubor č. C 13078). Z tohoto závěru, odpovídajícího předchozí právní úpravě, lze v obecné rovině stále vycházet, byť nová právní úprava dává přednost nahrazení škody uvedením do předešlého stavu (§ 2951 odst. 1 obč. zák.). Za současné právní úpravy se proto náhrada škody uvedením do předešlého stavu uplatní tehdy, je-li fakticky možná, což znamená nejen možnost faktickou, právní, ale též možnost hospodářskou, tj. splnění podmínky smysluplnosti opravy věci při současném přihlédnutí k poměrům poškozeného a jeho zájmu na zachování neporušitelnosti vlastnictví konkrétní věci. Zcela obecně lze považovat za přípustné zhruba 30% překročení celkové obvyklé ceny poškozené věci, neboť více jak o třetinu vyšší náklady na opravu věci oproti její obecné ceně před poškozením již zpravidla představují nepoměrně vysoké náklady a znamenají příliš drahou a v důsledku toho i ekonomicky neefektivní opravu věci. Lze proto uzavřít, že cena opravy vyčíslená nad třetinové převýšení obvyklé ceny věci před poškozením představuje zpravidla překážku pro náhradu škody uvedením do předešlého stavu pro tzv. hospodářskou nemožnost tohoto způsobu plnění (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2022, sp. zn. 25 Cdo 2651/2021, publikovaný pod č. 28/2023 Sb. rozh. obč.).“*
17. V projednávané věci je zásadní, že znalec odpověděl na otázky směřující k ohodnocení škody oběma způsoby (formou ceny reprodukční i časové), avšak vůbec se nevyjádřil, který ze způsobů je pro výpočet škody pro projednávanou věc vhodnější. V projednávané věci došlo k tak rozsáhlému poničení (resp. zničení) nemovitostí, že je pochybné, zda na hypotetickou

znovuvýstavbu lze pohlížet ještě jako na uvedení do předchozího stavu opravou, nebo již jako na vybudování nové stavby, která by nahradila funkci stavby zničené. (Zde soud na okraj poznamenává, že je nerozhodné, zda ke znovuvýstavbě fakticky dojde, ale je nutno ji vzít v potaz v teoretické rovině pro posouzení vhodnosti metody pro určení výše škody.) Soud proto souhlasí se žalovaným v tom, že výše škody určená cenou reprodukční není výší škody, která by byla spolehlivě zjištěna. Souhlasí také s tím, že spolehlivé zjišťování této ceny by vyžadovalo další znalecké zkoumání, což jde nad rámec toho, co lze činit v adhezním řízení, neboť přestupkové řízení by tímto dokazováním bylo značně protahováno.

18. Soud však musel žalobkyni přisvědčit v tom, že napadené rozhodnutí je částečně nepřezkoumatelné pro vnitřní rozpornost: Žalovaný totiž na jednu stranu uvádí, že při stanovení výše škody by se mělo vycházet z ceny časové, přičemž neuvádí žádné pochybnosti o správnosti jejího stanovení ve znaleckém posudku, na druhou stranu tuto svou úvahu nikterak nepromítá do úvahy o výroku o náhradě škody. Pokud je tedy výše škody zjištěná spolehlivě v částečné výši podle časové ceny, je na místě z této ceny vycházet a propočíst, zda po odečtení pojistného plnění lze žalobkyni přiznat částečnou náhradu škody ve smyslu § 89 odst. 3, a odkázat ji na řízení ve věcech občanskoprávních pouze co do částky, která tuto částečnou náhradu přesahuje. Naopak pokud žalovaný nebude vycházet ani z ceny časové, musí uvést důvody, proč nelze vycházet z této ceny, jak byla stanovena znaleckým posudkem.
19. Pokud se týče nároku na přiznání náhrady nákladů řízení ve správním řízení, tento je odvislý od výroku ve věci náhrady škody. Plyne to z ustanovení § 95 odst. 3 zákona o odpovědnosti za přestupky, podle něž správní orgán přiznává poškozenému na jeho návrh náhradu v řízení účelně vynaložených nákladů spojených s uplatněním nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení vůči obviněnému, pokud byl poškozený ve věci nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení úspěšný a prokázal jejich vznik a výši; pokud byl poškozený úspěšný alespoň v části svého nároku, správní orgán mu přiznává vůči obviněnému náhradu poměrné části těchto nákladů. Zde soud poukazuje na to, že podmínky pro přiznání náhrady nákladů řízení jsou zcela odlišné, než podmínky pro náhradu nákladů řízení poškozeného v trestním řízení dle § 154 trestního řádu. Podle názoru soudu proto nelze přenášet závěry judikatury k tomuto ustanovení do řízení přestupkového.
20. S ohledem na shora uvedené skutečnosti je žaloba důvodná, a proto krajský soud napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 a odst. 4 s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Právním názorem, který soud vyslovil, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Rozhodne tedy znovu a odstraní nedostatky odůvodnění týkající se výše škody zjištěné pomocí časové ceny.

Náklady řízení

21. Procesně úspěšné žalobkyni vzniklo dle § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému.
22. Uplatněné náklady žalobkyně tvoří zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 3 000 Kč, odměna zástupce za dva úkony právní služby – a to sepis žaloby a účast u jednání dle ust. § 11 odst. 1 písm. d) a g) vyhl. č. 177/1996 Sb., přičemž výše odměny za jeden úkon v roce 2024 činí dle ust. § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s ust. § 7 bod 5 vyhl. č. 177/1996 Sb.,

advokátní tarif (dále jen „AT“), ve znění účinném do 31. 12. 2024 částku 3 100 Kč a v roce 2025 dle ust. § 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 5 částku 4 620 Kč, jeden režijní paušál v roce 2024 po 300 Kč a jeden v roce 2025 po 450 Kč dle § 13 odst. 3 AT. To vše navýšeno o 21% DPH ve výši 1 779 Kč. Celková výše náhrady nákladů řízení tedy činí 13 249 Kč.

23. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a zák. č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), týkající se nabytí právní moci rozhodnutí, uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku. Podle § 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. zavázal soud žalovaného zaplatit náhradu nákladů řízení k rukám advokáta, který žalobkyni v řízení zastupoval.
24. Osobě zúčastněné na řízení právo na náhradu nákladů řízení v souladu s ustanovením § 60 odst. 5 s. ř. s. nevzniklo.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

V Ostravě dne 27. srpna 2025

JUDr. Daniel Spratek, Ph.D.
samosoudce